

ARS ALBA RESTAURÁTOR BT, Szentendre, Alkotmány u 14.,

tel/fax: 26-315-456 www.arsalba.hu

Állapotfelmérés és restaurálási terv fotódokumentációval

Készült Vác Város Levéltára (Vác, Múzeum u. 4.) felkérésére pályázati célból.

Az Ars Alba Restaurátor Bt 1992 óta - előbb Pannonhalmán, majd Szentendrén - saját telephelyén működő társas vállalkozás. Szakképzett papír-és könyvrestaurátorok alkalmazásával 20 éve működik együtt egyházi- és közgyűjteményekkel az írott kulturális örökség védelmében és megóvásában. A terület nagymértékben függ a pályázati támogatások nyújtotta mindenkori lehetőségektől, ezért képzett munkatársaink száma 2 és 5 fő között változik.

I-II. Gazdasági Tanácsülési Jegyzőkönyvek

- I. 1791-92, jelzete: V.1-b. 1. kötet, mérete: 27 x 43 cm, 20 pagina**
- II. 1846, jelzete: V.1-b. 11. kötet, mérete: 27 x 43,5 x 1,8 cm, 87 számozott és kb. 90 számozatlan pagina**

Állapotleírás:

Az I. füzet kötés nélküli ív. Nagyon szennyezett, víz-, és tintafoltos. A lapok széle és az ívközép szakadt, hiányos. A vasgallusz tinta és a tekintélyes tintafoltok, ezáltal a papír savtartalma is magas. Jelen állapotában nehezen tárolható és kutathatatlan.

A II. füzet vékony márványpapírba kötve, szép barokk vinyettával. A kötés gerince szakadt, a borítólap széle hiányos. Így a kötet belseje is szakadozik, a fűzés meglazult, lapok kijárnak. A lapok porosak, szennyezettek.

Nehezen tárolható ebben a formában.

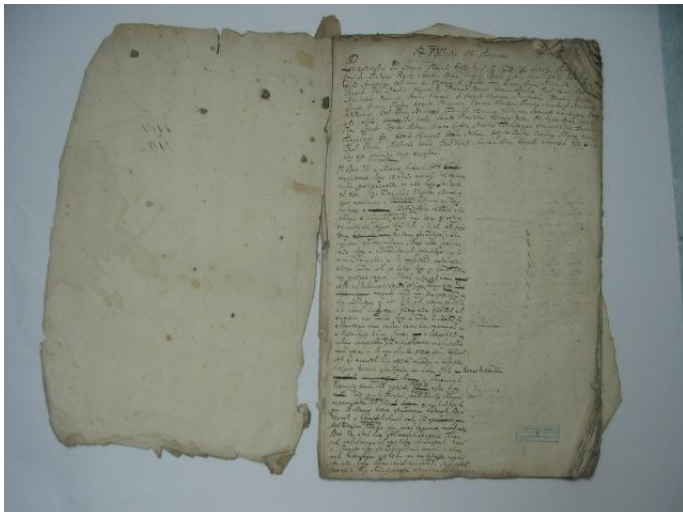
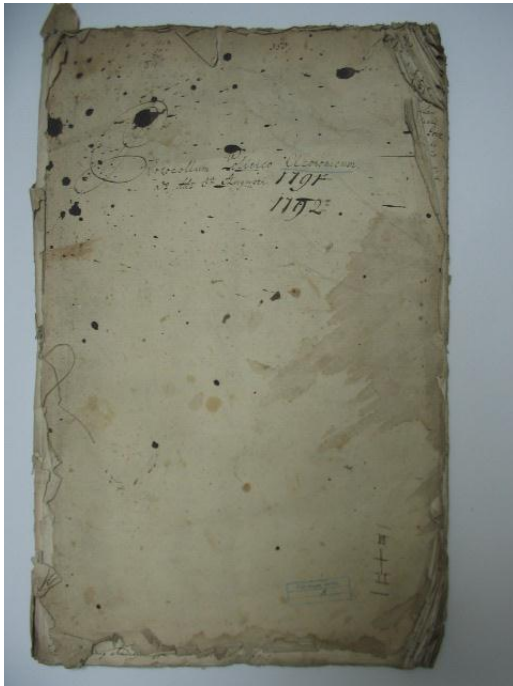
Restaurálási terv:

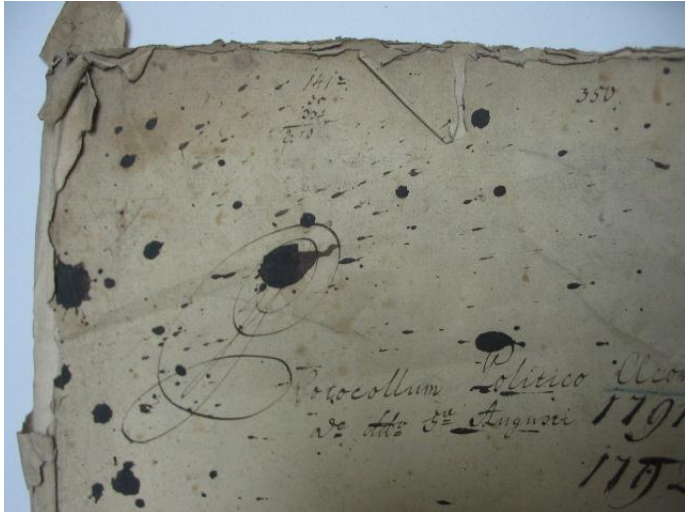
Fő cél tárolásra alkalmas keménytáblás kötések elkészítése a jegyzőkönyvek további köteteivel analóg technikával, az eredeti kötés elemeinek fölhasználásával.

- Restaurálás előtti dokumentáció készítése.
- A kötetek teljes bontása.
- Lapok száraztisztítása.
- Nedves kezelések: mosás, savtalanítás.
- Hiányok kiegészítése száraz eljárásban japánpapírral vagy nedves közegű papíröntéssel.
- Fűzés új zsinigbordákra.

- Könyvtest kasírozása, gömbölyítése, betáblázása, új félbőr kötés készítése, a II. kötetnél az eredeti borítópapír felhasználásával.
- Restaurálás utáni dokumentáció készítése.

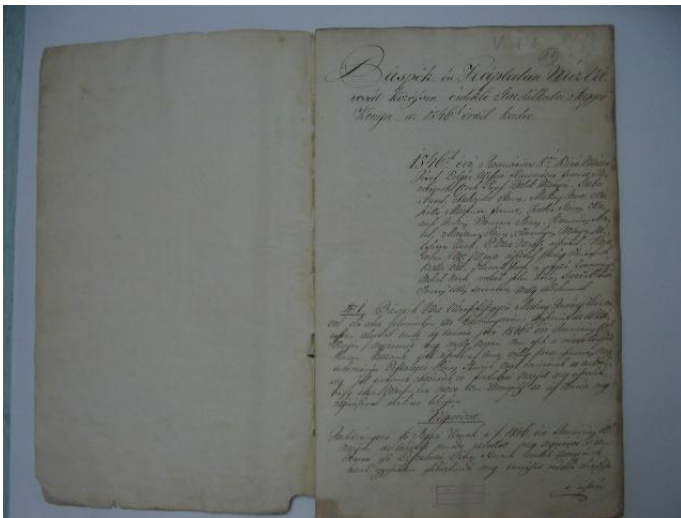
I.kötet

II.kötet

III. Gazdasági Tanácsülési Jegyzőkönyvek, 1832-41., jelzete: V.1-b. 10. kötet,

méret: 31 x 43 x 7cm

IV. Püspökvác Tanácsülési Jegyzőkönyv, 1843., jelzete: V.1-a.,

méret: 29 x 47,7 x 10 cm

Állapotleírás:

A III. kötet félvászon kötés márványpapírral. A táblák vékony kék papírlemezéből, arcnál és lábnál rövidebbek a kötetben levő íveknél, ezért nem védték a könyv metszését. A lapszélek nagyon piszkosak, szakadtak, számfülesek.

A kötés maga is szétesett, vízkár is érte, vízfoltos, szennyezett. Jelen állapotában a lapok védelmére nem alkalmas.

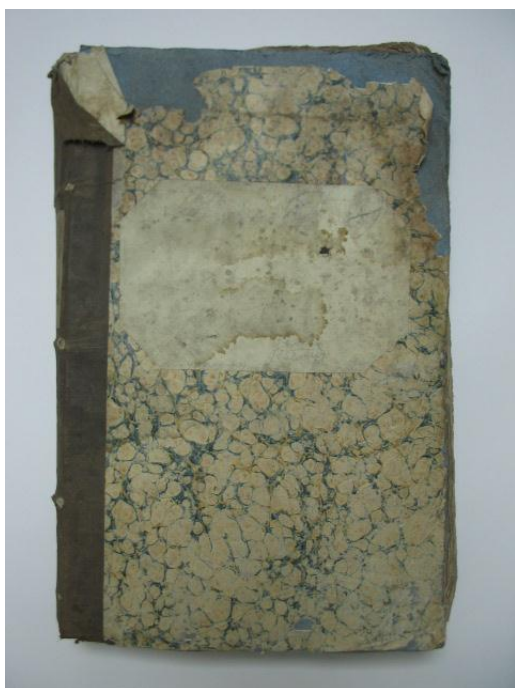
A IV. kötet vastag, nagy súlyú és méretű darab. Félbőr kötés bőr sarkakkal, kék papírral borítva. Gerincétől vízkár érte, nagy vízfoltot hagyva a kötésen és az első íveken. Az első íveken enyhe penészfertőzés nyomai is megjelennek, a papír a savas lebomlás következtében itt mállékony lett, enyvezőanyaga is kiázott.

A kötés minden eleme kopott, gyenge, erősen hiányos, maguk a táblák is lemezesen szétválnak. Jelen állapotában mozgathatatlan.

Restaurálási terv:

- Restaurálás előtti dokumentáció készítése.
- A kötések teljes bontása, a kezelendő ívek leemelése.
- Lapok száraztisztítása.
- Nedves kezelések: mosás, savtalanítás a leemelt lapoknál.
- Hiányok kiegészítése száraz eljárásban japánpapírral. A meggyengült helyek utánenyvezése, felszíni megerősítése.
- A III. kötetnél új félbőr kötés készítése a gyenge vászon helyett. A IV. köteten a bőr alapótlása, konzerválása, zsírozása, új táblák készítése.
- Könyvtest kasírozása, gömbölyítése, betáblázása, a bőr kiegészítések felhúzása.
- Restaurálás utáni dokumentáció készítése.

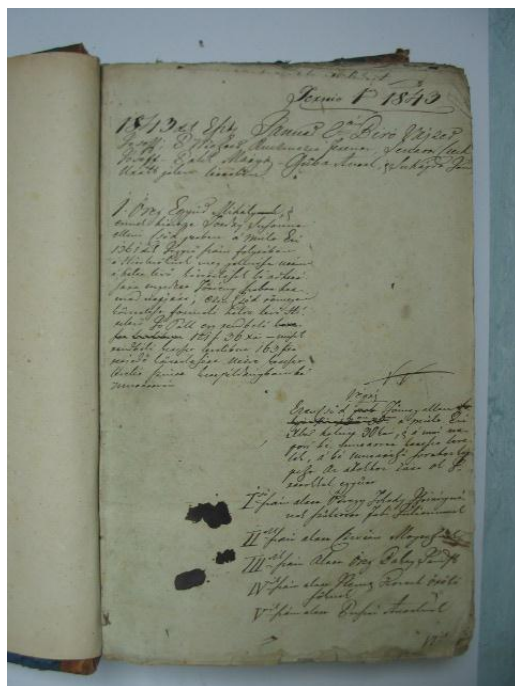
III.kötet

IV. kötet

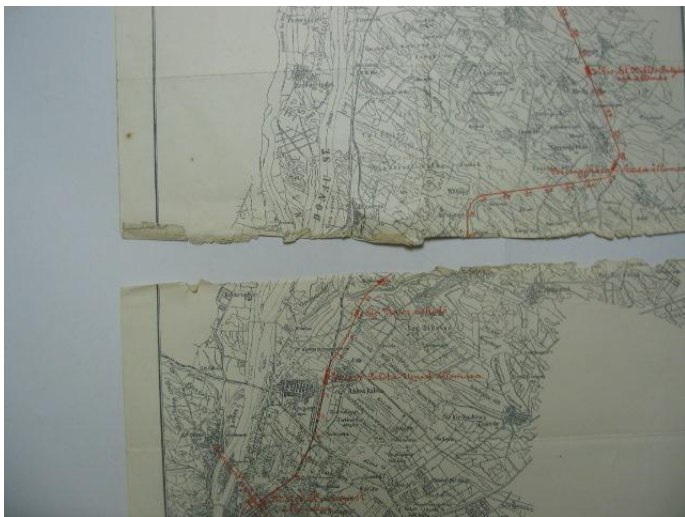
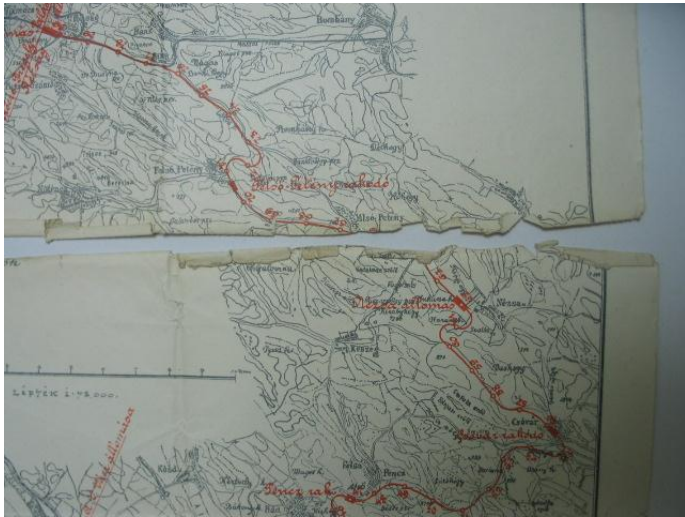
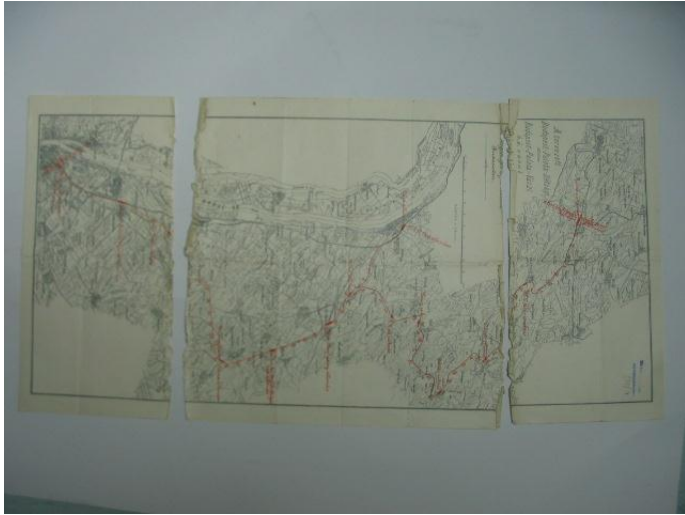
**V. A tervezett Budapest-Palota-Rétság ill. Budapest-Palota-Vác h.é. vasút
átnézeti térképe., jelzet: XV.3.19.tétel, méret: 72 x 37,7 cm**

Állapotleírás:

A mázolt papírra készült két színnel (fekete, piros) sokszorosított térkép a hajtások mentén három darabra szakadt. A papír magja savas (fatartalmú), ezt a lúgos mázolás egy ideig ellensúlyozta, de mára már elindult a cellulózláncok savas hidrolízise. A szakadások mentén már hiányok is vannak.

Restaurálási terv:

- Restaurálás előtti dokumentáció készítése.
- Száraz tisztítás.
- Mosás, savtalanítás.
- Szárítás, utántenyezés szükség szerint.
- Hiányok kiegészítése.
- A terv kasírozása vékony hordozóra.
- Restaurálási utáni dokumentáció készítése.

Szentendre, 2013. július. 26.

Fehrentheil Henriette

A Magyar Restaurátorok Egyesületének tagja

ügyv.

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456

Szakmai beszámoló

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP KÖZGYŰJTEMÉNYI KOLLÉGIUMA

2013. ÉVI NYÍLT PÁLYÁZATI FELHÍVÁSÁRA ELVÉGEZTETT RESTAURÁLÁSI MUNKÁRÓL

ÁLLOMÁNYVÉDELEM/RESTAURÁLÁS

ALTÉMA KÓDSZÁMA: 3511

Levéltári iratok restaurálása

Gazdasági tanácsülési jegyzőkönyvek, 1791, 1792, 1831–1841 és

Püspökvác tanácsülési jegyzőkönyve, 1846

Két típusú jegyzőkönyvet restauráltattunk az Ars Alba Restaurátor Bt., Szentendre – megfelelő referenciákkal rendelkező és szakképesített – vállalkozóval, restaurátorral, akivel régebb óta végeztetünk hasonló jellegű munkát, amit megfelelő színvonalon, az elvárásoknak megfelelően végeztek el.

Alapvetően levéltári anyagot kívántunk restauráltatni, melyek fizikai állapota nem megfelelő, alapvető helytörténeti forrásnak számítanak és ezért gyakran kutattottak, mikrofilmezésük, digitalizálásuk nem történt, és fizikai állapotuk miatt nem is történhetett meg. E szempontok figyelembe vételével – állományvédelmi, és a későbbiekben digitalizálási céllal – választottuk ki az alábbi iratokat:

1. A V. 1–a jelzetű Püspökvác Mezőváros Tanácsának iratai –
Tanácsülési jegyzőkönyvek állag
1843. évi kötete	974 oldal
2. A V. 1–b jelzetű Püspökvác Mezőváros Tanácsának iratai –
Gazdasági tanácsülési jegyzőkönyvek,
1791–1792. évi kötete
1832–1841. évi kötete
1846. évi kötete	20 lap
364 lap
188 oldal

A restaurálást végző vállalkozás a munkát határidőre, jó minőségben végezte el, az erről szóló dokumentációt levéltárunknak átadta.

A restaurált iratokat megfelelő raktári helyükre helyeztük vissza.

A szakmai beszámoló elkészítésével egy időben feltettük levéltárunk honlapjára – megfelelő menüpont híján – a „Hírek” rovatba a pályázati beszámoló anyagát.

Köszönöm szíves támogatásukat!

Vác, 2014. június 25.

Tisztelettel:

Dr. Horváth Ferenc
igazgató

Szakmai beszámoló fotódokumentációval

Vác Város Levéltára (Vác, Múzeum u. 4.) felkérésére az alábbi munkákat végeztük.

I-II. Gazdasági Tanácsülési Jegyzőkönyvek

- I. 1791-92, jelzete: V.1-b. 1. kötet, mérete: 27 x 43 cm, 20 pagina**
- II. 1846, jelzete: V.1-b. 11. kötet, mérete: 27 x 43,5 x 1,8 cm, 87 számozott és kb. 90 számozatlan pagina**

Restaurálás előtti állapot:

Az I. füzet kötés nélküli ív. Az ívet szemből átöltve ún. „lengyelvarrással” fűzték össze. Nagyon szennyezett, víz-, és tintafoltos. A lapok széle és az ívközép szakadt, hiányos. A vasgallusz tinta és a tekintélyes tintafoltok átütnek a lapok túloldalára, ezáltal a papír savas lebomlása megkezdődött az adott helyeken.

A II. füzet vékony keményítős festésű, folytatott-spriccelt mintás papírba kötve, szép barokk vinyettával. A gerincen hiányos papír vinyetta. A kötés gerince szakadt, a borítólap széle hiányos, így a kötet belseje is szakadozik, a fűzés meglazult, lapok kijárnak. A lapok porosak, szennyezettek. A kötet 4 alig kiemelkedő, vékony zsinighbordára fűzve.

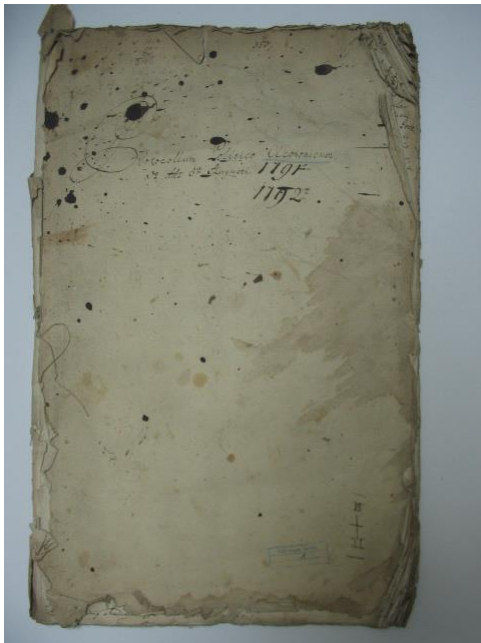
Restaurálás menete, anyagai:

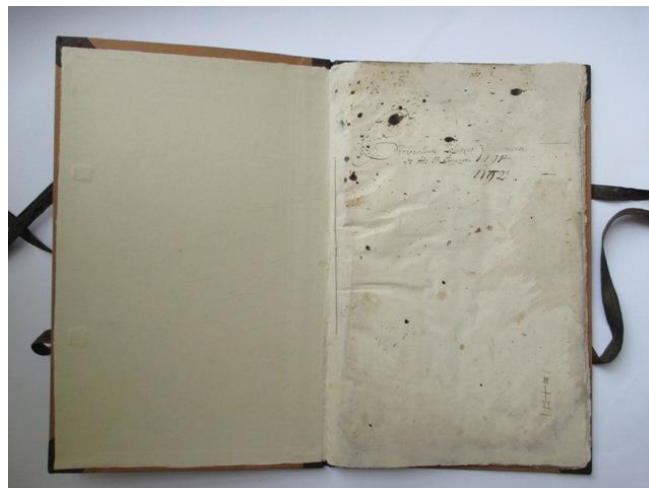
Fő cél tárolásra alkalmas keményítős kötések elkészítése volt a jegyzőkönyvek további köteteivel analóg technikával, az eredeti kötés elemeinek fölhasználásával.

- Restaurálás előtti dokumentáció elkészítése.
- Száraz tisztítás, portalanítás (ecsetelés, rádiózás radírpórral, wishab-szivaccsal, kénmentes radírpárnával), a kötetek szétszedése a fűzésmód dokumentálásával.
- Nedves kezelések: mosás zsíralkoholszulfátban. Savtalanítás kalcium-hidroxid 8-9 pH-jú oldatában (az I. kötet teljes egészében, a II. kötetnél az első/utolsó ívek).
- Szárítás párhuzamosan a mosással, utánervezés hidroxipropil-cellulózzal (izopropilalkoholban oldva) a gyengült helyeken.

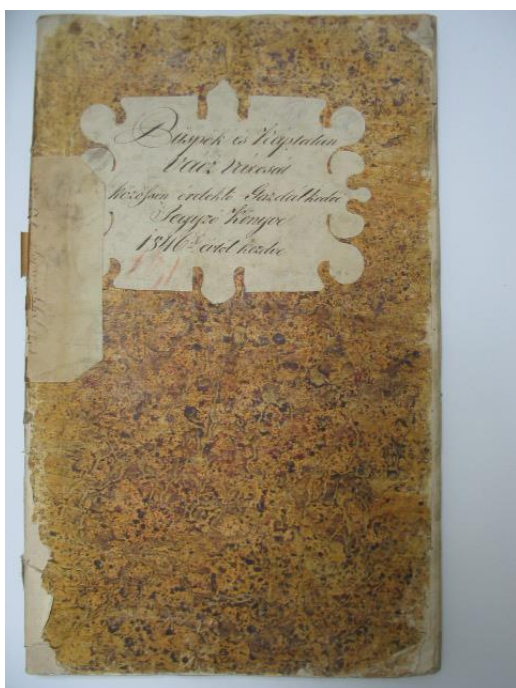
- Hiányok kiegészítése nedves közegű papíröntéssel és kézi bepótlás útján japán papírral, metilcellulózzal.
- A kötetek fűzése: Az I. kötetnél megőriztük a jellegzetes „lengyelvarrást”.
Előzéke öntött papírból készült. A II. kötetnél megtartottuk az eredeti bordákat. Mindkettőhöz új betáblázócsík készült japánpapírból.
- Új félbőr kötések készítése børsarkakkal növényi cserzésű kecskebőrből anilinnel (Ciba Geigy) színezve. A II. kötet Ingres papírral borítva, majd arra kasíroztuk az eredeti borítópapírt. Az I. kötet esetében új Ingres borítás készült. Arcnál új pamut szalagok.
- Restaurálás utáni dokumentáció készítése.

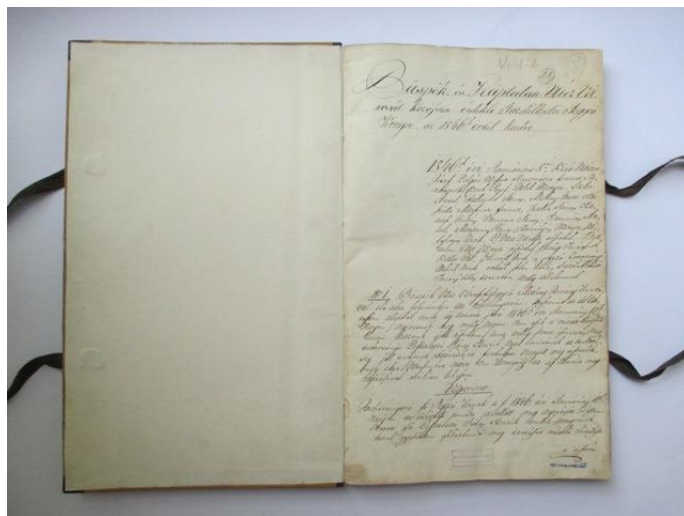
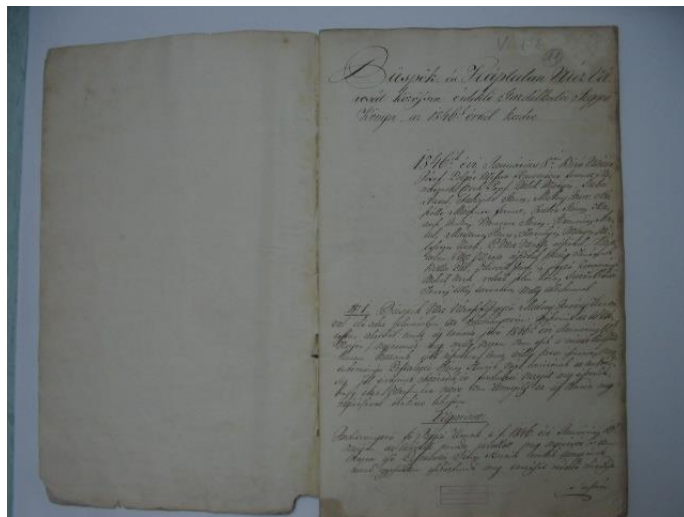
I.kötet

II. kötet

III. Gazdasági Tanácsülési Jegyzőkönyvek, 1832-41., jelzete: V.1-b. 10. kötet,

méret: 31 x 43 x 7cm

IV. Püspökvác Tanácsülési Jegyzőkönyv, 1843., jelzete: V.1-a.,

méret: 29 x 47,7 x 10 cm

Restaurálás előtti állapotleírás:

A III. kötet félvászon kötés márványpapírral. A táblák vékony kék papírlemezéből, arcnál és lábánál rövidebbek a kötetben levő íveknél, ezért nem védik a könyv metszését. A lapszélek nagyon piszkosak, szakadtak, számárfületek.

A kötés maga is szétesett, vízkár is érte, vízfoltos, szennyezett.

A IV. kötet vastag, nagy súlyú és méretű darab. Félbőr kötés bőr sarkakkal, kék papírral borítva. Gerincétől vízkár érte, nagy vízfoltot hagyva a kötésen és az első íveken. Vízkár következtében itt mállékony lett a papír, enyvezőanyaga is kiázott.

A kötés minden eleme kopott, gyenge, erősen hiányos, maguk a táblák is lemezesen szétválnak.

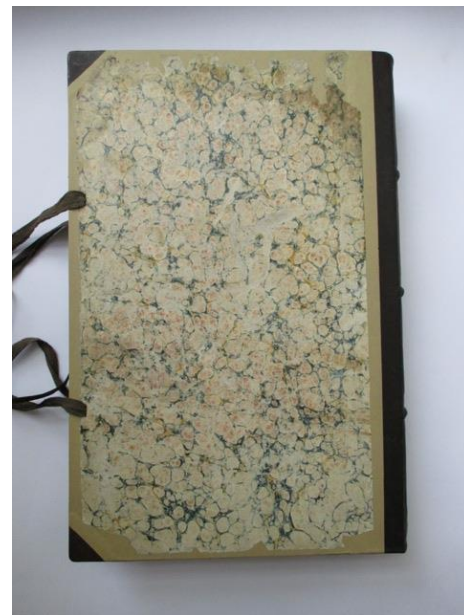
Restaurálás menete, anyagai:

- Restaurálás előtti dokumentáció elkészítése.
- Száraz tisztítás, portalanítás (ecsetelés, radírozás radírporral, latex radírpárnával), a lapszélek kisimítása, kivasalása.
- A III. kötet kötésének leszedése, szétbontása. Az első előzéke eléfűzött, a hátsó áthajtott.
- Nedves kezelések: a III. kötet előzékeinek mosása zsíralkoholszulfátban, savtalanítása kalcium-hidroxid 8-9 pH-jú oldatában.
- Hiányok kiegészítése, szakadások rögzítése japán papírral, metilcellulózzal.
- A IV. kötet táblahiányainak pótlása helyileg japánpapírral, papírpéppel. Ragasztó: keményítő.
- A IV. kötet kötésbőrének konzerválása likkerrel (zsíralkoholszulfát, pataolaj), a bőr kiegészítése anilinnel (Ciba Geigy)színezett növényi cserzésű bőrrel, zsírozása orosz pasztával (méhviasz, lanolin). A hámló felület rögzítése keményítő és metilcellulóz keverékével.
A kék borítópapír in situ lokális nedvesítése, felteltávolítás. A málló felület rögzítése hidrox-propilcellulózzal (3% etanolban) és viaszos átkenéssel. a hiányok kiegészítése kék Ingres-ből készített pépből öntött papírral.
- A III. kötetre a vékony és szakadt vászongerinc helyett félbőr kötés készítése, bőrsarkakkal. A táblák is újak, nagyobbak az eredetnél, hogy alul is védjék az eredetileg kilógó íveket. A bordák vastagítása mellévarrt zsineggel, hogy szép bőrgerinc készülhessen. Gerinckasírozás japánpapírból. Arcnál új kötőszalagok.

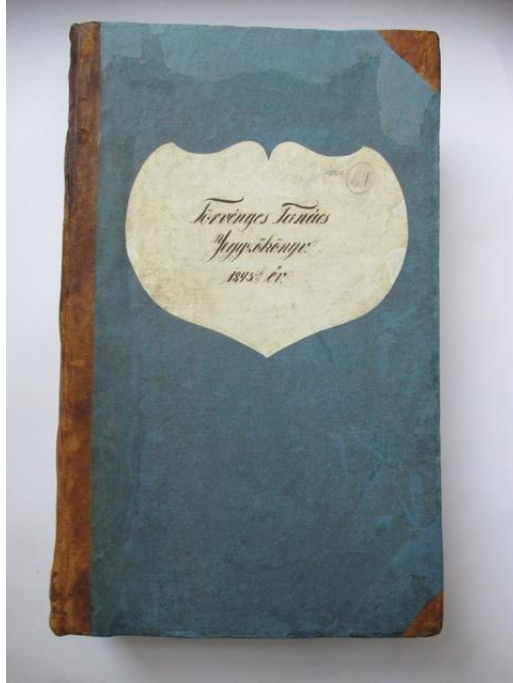
Eredeti márványpapír, alatta Ingres papír borítás. Ragasztó: keményítő, gerincen enyv is.

- Restaurálás utáni dokumentáció készítése.

III. kötet

IV. kötet

A munkákat Kollár Zsuzsa restaurátor végezte.

Szentendre, 2014. április. 22.

Fehrentheil H. H.

Fehrentheil Henriette

A Magyar Restaurátorok Egyesületének tagja

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456

Restaurálási dokumentáció

I-II. Gazdasági Tanácsülési Jegyzőkönyvek

- I. 1791-92, jelzete: V.1-b. 1. kötet, mérete: 27 x 43 cm, 20 pagina**
- II. 1846, jelzete: V.1-b. 11. kötet, mérete: 27 x 43,5 x 1,8 cm, 87 számozott és kb. 90 számozatlan pagina**

Restaurálás előtti állapot:

Az I. füzet kötés nélküli ív. Az ívet szemből átöltve ún. „lengyelvarrással” fűzték össze. Nagyon szennyezett, víz-, és tintafoltos. A lapok széle és az ívközép szakadt, hiányos. A vasgallusz tinta és a tekintélyes tintafoltok átütnek a lapok túloldalára, ezáltal a papír savas lebomlása megkezdődött az adott helyeken.

A II. füzet vékony keményítős festésű, folytatott-spriccelt mintás papírba kötve, szép barokk vinyettával. A gerincen hiányos papír vinyetta. A kötés gerince szakadt, a borítólap széle hiányos, így a kötet belseje is szakadozik, a fűzés meglazult, lapok kijárnak. A lapok porosak, szennyezettek. A kötet 4 alig kiemelkedő, vékony zsinobordára fűzve.

Restaurálás menete, anyagai:

Fő cél tárolásra alkalmas keménytáblás kötések elkészítése volt a jegyzőkönyvek további köteteivel analóg technikával, az eredeti kötés elemeinek fölhasználásával.

- Restaurálás előtti dokumentáció elkészítése.
- Száraz tisztítás, portalanítás (ecsetelés, radírozás radírpórral, wishab-szivaccsal, kénmentes radírpárnával), a kötetek szétszedése a fűzésmód dokumentálásával.
- Nedves kezelések: mosás zsíralkoholszulfátban. Savtalanítás kalcium-hidroxid 8-9 pH-jú oldatában (az I. kötet teljes egészében, a II. kötetnél az első/utolsó ívek).
- Szárítás párhuzamosan a mosással, utántenyezés hidroxipropil-cellulózzal (izopropilalkoholban oldva) a gyengült helyeken.

- Hiányok kiegészítése nedves közegű papíröntéssel és kézi bepótlás útján japán papírral, metilcellulózzal.
- A kötetek fűzése: Az I. kötetnél megőriztük a jellegzetes „lengyelvarrást”.
Előzéke öntött papírból készült. A II. kötetnél megtartottuk az eredeti bordákat. Mindkettőhöz új betáblázócsík készült japánpapírból.
- Új félbőr kötések készítése børsarkakkal növényi cserzésű kecskebőrből anilinnel (Ciba Geigy) színezve. A II. kötet Ingres papírral borítva, majd arra kasíroztuk az eredeti borítópapírt. Az I. kötet esetében új Ingres borítás készült. Arcnál új pamut szalagok.
- Restaurálás utáni dokumentáció készítése.

III. Gazdasági Tanácsülési Jegyzőkönyvek, 1832-41., jelzete: V.1-b. 10. kötet,

méret: 31 x 43 x 7cm

IV. Püspökvác Tanácsülési Jegyzőkönyv, 1843., jelzete: V.1-a.,

méret: 29 x 47,7 x 10 cm

Restaurálás előtti állapotleírás:

A III. kötet félvásznon kötés márványpapírral. A táblák vékony kék papírlemezből, arcnál és lábnál rövidebbek a kötetben levő íveknél, ezért nem védik a könyv metszését. A lapszélek nagyon piszkosak, szakadtak, számárfülesek.

A kötés maga is szétesett, vízkár is érte, vízfoltos, szennyezett.

A IV. kötet vastag, nagy súlyú és méretű darab. Félbőr kötés bőr sarkakkal, kék papírral borítva. Gerincétől vízkár érte, nagy vízfoltot hagyva a kötésen és az első íveken. Vízkár következtében itt mállékony lett a papír, enyvezőanyaga is kiázott.

A kötés minden eleme kopott, gyenge, erősen hiányos, maguk a táblák is lemezesen szétváltnak.

Restaurálás menete, anyagai:

- Restaurálás előtti dokumentáció elkészítése.
- Száraz tisztítás, portalanítás (ecsetelés, radírozás radírpórral, latex radírpárnával), a lapszélek kisimítása, kivasalása.
- A III. kötet kötésének leszedése, szétbontása. Az első előzéke eléfűzött, a hátsó áthajtott.
- Nedves kezelések: a III. kötet előzékeinek mosása zsíralkoholsulfátban, savtalanítása kalcium-hidroxid 8-9 pH-jú oldatában.

- Hiányok kiegészítése, szakadások rögzítése japán papírral, metilcellulózzal.
- A IV. kötet táblahiányainak pótlása helyileg japánpapírral, papírpéppel. Ragasztó: keményítő.
- A IV. kötet kötésbőrének konzerválása likkerrel (zsíralkoholszulfát, pataolaj), a bőr kiegészítése anilinnel (Ciba Geigy)színezett növényi cserzésű bőrrel, zsírozása orosz pasztával (méhviasz, lanolin). A hámló felület rögzítése keményítő és metilcellulóz keverékével.
A kék borítópapír in situ lokális nedvesítése, feltoltávoltítás. A málló felület rögzítése hidroxipropilcellulózzal (3% etanolban) és viaszos átkenéssel. a hiányok kiegészítése kék Ingres-ből készített pépből öntött papírral.
- A III. kötetre a vékony és szakadt vászongerinc helyett félbőr kötés készítése, børsarkakkal. A táblák is újak, nagyobbak az eredetnél, hogy alul is védjék az eredetileg kilógó íveket. A bordák vastagítása mellévarrt zsineggel, hogy szép bórgerinc készülhessen. Gerinckasírozás japánpapírból. Arcnál új kötőszalagok. Eredeti márványpapír, alatta Ingres papír borítás. Ragasztó: keményítő, gerincen enyv is.
- Restaurálás utáni dokumentáció készítése.

A munkákat Kollár Zsuzsa restaurátor végezte.

Szentendre, 2014. április. 22.

Fehrentheil Henriette

A Magyar Restaurátorok Egyesületének tagja

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456